

Baggrund:

Visionen er, at der i 2030 ikke er affald til forbrænding i mode- og tekstilbranchen i Danmark, samt at de danske virksomheder arbejder på ambitiøse mål om at nå CO₂-neutralitet.

Med udgangspunkt i de udfordringer mode- og tekstilbranchen står overfor, og det høje miljø- og klimaaftryk branchen har, er der behov for, at branchen omstiller sig til cirkulær og bæredygtig produktion og forbrug. Det store forbrug af tøj og tekstiler skal mindskes. Derudover skal vi sikre, at forbrugerne får den rette indsigt og viden, som i sidste ende gør dem i stand til at træffe det bæredygtige valg. Vi skal sikre høj kvalitet i produktionen og muliggøre en høj grad af genbrug/salg og genanvendelse. I tråd med dette skal vi ændre branchens mindset fra lineært til cirkulært, hvilket i sidste enden vil have en gavnlig effekt på klima og miljø.

Den globale tekstil industri udleder 1,2 milliarder tons CO₂ om året understreger Ellen MacArthur Foundation i en rapport fra 2019.

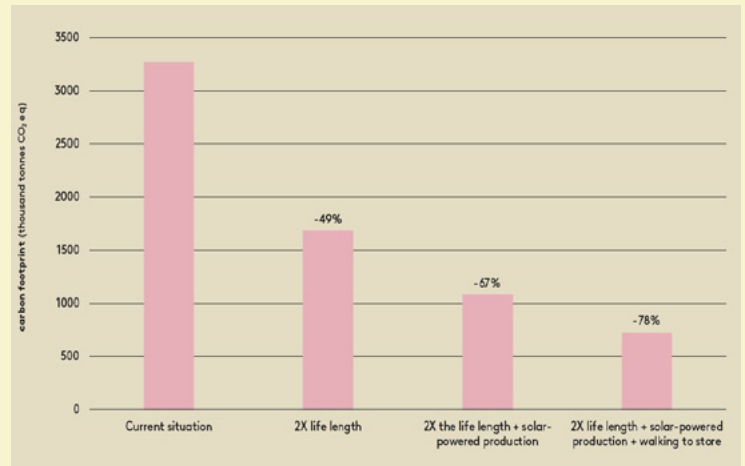
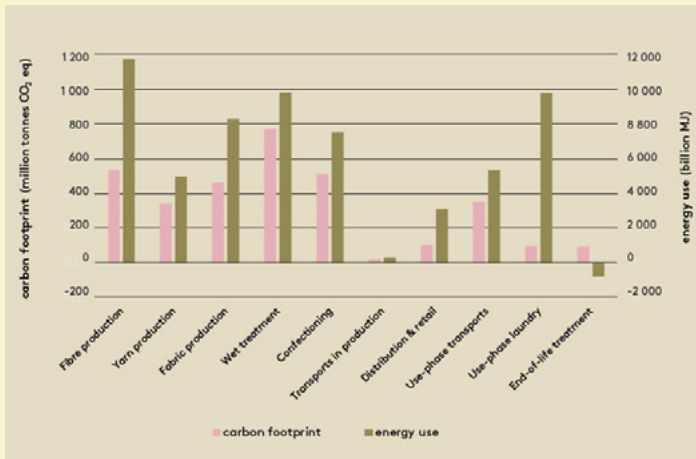
Tekstiler er EU's 4. største årsag til miljøbelastning efter mad, boliger og transport. Kilde: European Environment Agency.

Der er mange rygtter og konsulenter med forskellige målsætninger, som rådgiver de danske brands. Den cirkulære og bæredygtige omstilling er i gang, og de brands, som endnu ikke har påbegyndt rejsen, mærker, at behovet for en grønnere omstilling puster dem i nakken.

Problemet med de mange fragmenterede tiltag er, at der ikke er oplysninger om, hvor det først og fremmest er bedst at prioritere en indsats, hvilke materialevalg der er de bedste, hvad markedet siger til dyrere men bedre produkter, hvordan der skabes cirkulære forretningsmodeller, samt hvordan set-up for reparation, take-back mm. kan udvikles.

Et studie af det svenske tøjforbrug kaster lys over CO₂-udledning for tøj undervejs i hele produktionsprocessen frem til forbrug og afskaffelse. Alle faser i tøjproduktion og forbrug er væsentlige i et klimaperspektiv, men særligt to områder har et stort klimaaftryk. Valg af materialer i produktionen samt produktets levetid er det, der har størst betydning i forhold til CO₂, og netop derfor må branchen sætte ind her for at bidrage til betydelige CO₂-reduktioner. Designfasen er væsentlig, da mange af de vigtige beslutninger træffes her både med hensyn til produkternes design til langvarigt forbrug. Materialernes type har stor betydning for, hvordan det forarbejdes og behandles i processen. Her kan et uhensigtsmæssigt design og materialevalg betyde CO₂-tung processering, hvilket udfordrer branchens fremtidige bæredygtighed. Ser man nærmere på produktets levetid hos forbrugeren, så kan der her opnås store CO₂-reduktioner ved at sikre en lang levetid på produktet. Det svenske studie viser, at et produkt, der bruges dobbelt så mange gange inden bortskaffelse har en CO₂-reduktion på 49%. Designprocessen har en afgørende vigtighed i forhold til materialevalg og forlænget levetid på tøj og tekstiler. Denne er derfor også det primære fokusområde for branchen i omstillingen.

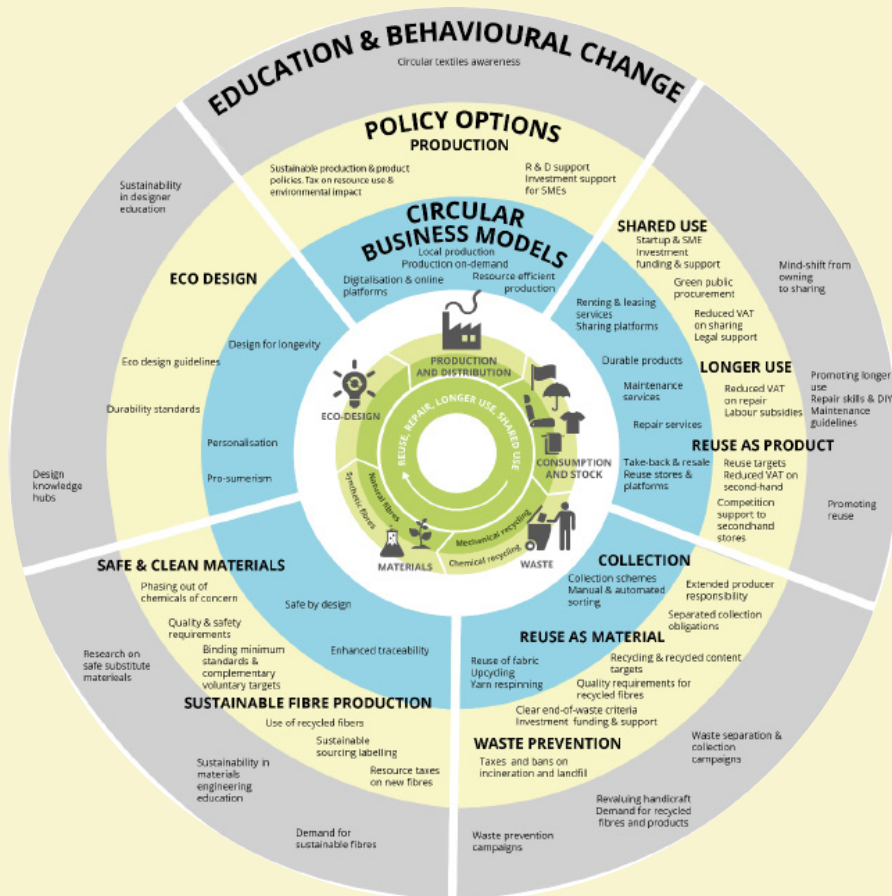
CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

Kilde: Mistra Future Fashion.

<http://mistrafuturefashion.com/wp-content/uploads/2019/08/G.Sandin-Environmental-assessment-of-Swedish-clothing-consumption.MistraFutureFashionReport-2019.05.pdf>

Eco design med forlængede levetid på tøj og tekstiler og bæredygtige materialer bør være de primære fokusområder for branchen i omstillingen til en cirkulær omstilling.

Kilde: European Environment Agency.

Følgende anbefalinger lægger sig op ad de primære fokusområder, og anbefalingerne vil efter vores vurdering bidrage effektivt til branchens omstilling til cirkularitet og CO₂-reduktion samt fremme værdikædesamarbejder, som vil bidrage til løsningen af branchens udfordringer. Anbefalingerne er også i forlængelse af EENs anbefalinger angivet i figuren ovenfor.

CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

Disse kan medvirke til en forretningsmæssigt succesfuld omstilling til bæredygtigt design, velovervejede materialevalg, optimal produktion, forlængelse af livscyklus, mindre og cirkulært forbrug, effektiv indsamling og genanvendelse af tekstiler i Danmark samt på internationalt plan. Det er ikke en nem opgave, da de fleste mode- og tekstilvirksomheder booker kapacitet på produktionssteder. Desuden består branchen af mange små og mellemstore virksomheder, der kan have svært ved at stille store krav til de større producenter i Kina og Indien.

Anbefalingerne har hver deres specifikke indsatsområde, men bør ses som en helhed, hvor der skal være stort fokus på at forlænge levetiden på de produkter, der allerede er på vej og i markedet, allerede hos forbrugerne. Der skal sikres stort fokus på, at designprocesserne på nye produkter er så bæredygtige og skabt til et så langvarigt forbrug som muligt og desuden afspejler den egentlig efterspørgsel.

Gennemførelse af alle initiativer må prioriteres for optimal effekt, samtidig med at relevante aktører fra branchen inddrages for sammen at danne et konkurrencedygtigt dansk marked for cirkulære bæredygtige tekstiler - alt sammen drevet af en støt stigende efterspørgsel.

Det er en strategisk målsætning bag initiativerne, at disse vil sikre, at danske virksomheder opfylder kommende EU-lovgivning før tid med henblik på at opnå konkurrencefordele. Krav om frasortering af tekstiler fra affaldsstrømmen inden 2025, og der forventes EU politik på cirkulære tekstiler som en del af ny "action plan" for cirkulær økonomi, en eventuel revision af Eco-design direktivet for at inkludere tekstiler samt et sandsynligt udvidet og obligatorisk producentansvar (EPR) for tilbagetagelse, med mål for genbrug og genanvendelse og med et moduleret gebyrsystem. Danske mode- og tekstilvirksomheder må forholde sig til at sådanne ordninger er på vej og gerne være på forkant hermed.

Prioriterede anbefalinger:

1 Anbefaling: Det skal gøres nemmere for brands at være cirkulære og komme i gang med cirkulære tiltag.

2 Anbefaling: Der skal udvikles et pointsystem, der synliggør brandets indsats og opfyldelse af Cirkulær Økonomiske principper.

3 Anbefaling: Der skal udvikles redskaber, der hjælper forbrugeren med at navigere i forskellige brands tiltag og udbud af cirkulære tekstiler.

4 Anbefaling: Der skal skabes transparens i den tekstile værdikæde.

#1 Anbefaling: Det skal gøres nemmere for brands at være cirkulære og komme i gang med cirkulære tiltag.

Formål: Initiativer skal sikre, at det bliver nemmere og mere favorabelt for brands at blive cirkulære. Initiativer skal ydermere sikre, at danske mode- og tekstilvirksomheder besidder den grundlæggende indsigt i designprocesser – med det formål at sikre at bæredygtige materialer, miljøpåvirkning og mulighederne indenfor cirkularitet, matcher efterspørgslen. Dette skal i sidste ende føre til et optimalt design og materialevalg. Initiativer skal derudover sikre inddragelse af relevante brancheaktører med henblik på indsamling, sortering og oparbejdning for at opnå et styrket system, der muliggør cirkularitet indenfor tekstiler.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 1.1 Der er behov for at udarbejde en national materiale- og designguide, der har til formål at fremme det rigtige cirkulære materiale- og designvalg indenfor modebranchen. Denne skal bl.a. beskrive, hvordan designprocessen kan inddrage de rigtige input til langvarigt forbrug, målrettet efterspørgsel til forebyggelse af overproduktion samt materialevalg med de miljøpositive sammensætninger af fibre i f.eks. procentdele sammenblandinger*. Guiden skal ydermere vise, hvilke sammensætninger der kan sikre længere forbrug og muligheder for reparationer, tilpasninger og genbrug af fibre. Dette skal understøttes af relevant forskning for at oparbejde en bedre forståelse for, hvilke kriterier der anvendes for vurdering af disse parametre, som løbende kan opdateres, når ny viden bliver tilgængelig. Der skal udvikles koder/labels, som beskriver oprindelse, materialer og andre relevante parametre, hvilket på den kan fremme cirkulære tekstiler.
- 1.2 Danmark skal udvikle en national målsætning for indsamling, sortering, genbrug og genanvendelse af beklædningsdele samt tekstilaffald/ressourcer. Der skal skabes et overblik over de barrierer og muligheder, der er. Ud fra dette skal der udvikles fælles konkrete løsninger for både kommuner, modebranchen og ikke mindst indsamlere. Et eksempel kunne være at udvikle et returpantssystem, der vil gøre det mere tiltalende for borgerne og samtidigt mere forståeligt. I dag har flere brands et take-back-pointsystem i deres butikker, som udgør en slags rabatsystem, som så udløser en rabat kupon til brug ved kundens næste køb. Problemet med denne løsning er, at det ikke skaber et længere forbrug eller et incitament fra brandets side til at højne kvaliteten. Samtidig ser vi, at de brands, der tager produkterne tilbage, ofte ikke re-designer dem og ej heller bruger dele af produkterne til ny produktion. Et forsknings- og udviklingsprojekt er pt. ved at kigge på udfordringer og muligheder for otte danske mode- og tekstilvirksomheder med take-back-ordninger, som bliver afsluttet i 2021. Det har desuden været kortlagt i en rapport, hvilke europæiske tekstilmøller, der har påbegyndt tekstilgenanvendelse.

*Materialeguiden skal tage udgangspunkt i det internationale HIGG indeks, men med forklaring omkring hvordan denne man benyttes og hvorledes den benyttes i designprocessen.

Rapporten har til hensigt at give modebranchen overblik og viden indenfor de krævede processer samt inspirere brands og brancheaktører til samarbejde i nye værdikæder. I forbindelse med kortlægningen af tekstilmøller blev det tydeligt, at der både er muligheder og udfordringer inden for upcycling af tekstiler. Derfor planlægges en forlængelse af analysen med det formål at undersøge, hvilke primære og fælles udfordringer tekstilmøllerne står overfor, og hvilke behov de har - er det f.eks. yderligere teknologiudvikling, ensartet indsamling og flow af materialer, eller er det et spørgsmål om kvaliteten af tekstilerne og behandlingen af disse under forbrug? En nærmere undersøgelse af disse og flere behov skal i sidste ende være medvirkende til at skabe optimale forhold for genanvendelse og bidrage til udvikling af genanvendelsesteknologien til fordel for de cirkulære økonomiske principper. Dette skal gøres ved bl.a. at minimere tekstilspild.

- 1.3 Der skal stilles krav til kommuner om en ensartet affaldshåndtering af tøj. Der skal være mål om høj kvalitetsgenanvendelse, hvilket kan bidrage til fortsat udvikling af metoder for oparbejdning af tekstile fibre.
- 1.4 Prioritering af brobygningsaktiviteter, projekter, programmer og netværk mellem virksomheder samt videns-, forsknings- og uddannelsesinstitutioner der er i berøring med tekstil- og modebranchen. Disse bør opretholdes og videreudvikles. Samarbejder, der fremmer virksomheders kompetencer og designtænkning samt styrker samspillet mellem de forskellige parter, bør prioriteres og styrkes. Tilskud til værdikædesamarbejder, teknologiudvikling, designudvikling, forretningsmodeller og markedsmodning vil bidrage til en cirkulær økonomisk tekstil- og modebranche. Eksempler herpå er både flere netværksaktiviteter, som enten faciliteres, eller som virksomheder selv har dannet med fokus på vidensdeling. Flere store satsninger indenfor cirkulær økonomi såsom CØ SMV og det kommende GCO (Grøn Cirkulær Omstilling) har desuden et stort fokus på livsstilsbranchen samt dannelse af netværk.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 1.5 Der skal igangsættes momsfrigtagelse for virksomheder, der tilbyder reparationservices. Dette hjælper til, at borgere/forbrugere i højere grad end tidligere anser reparation som en mulighed. For eksempel har skrædderikæden Strauss udtrykt en tilbagevendende interesse fra både virksomheder og forbrugere, der er villige til at betale for reparationer.
- 1.6 En målsætning bør være at fremme genbrugskulturen i modebranchen gennem tilstrækkelige afgifter på nye produkter for at mindske overproduktionen og overforbrug. I første omgang udarbejdes rapporteringsmuligheder for brands, som viser samlet køb af produkter og salg i værdikæden både i værdi og antal styk. Rapporten vil give indsigt i, om virksomhederne overproducerer og sælger mange af de indkøbte varer med stor rabat. Denne rapporteringsform skal udvikles nærmere.

CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

- 1.7 Fokus på re-design som del af designuddannelserne og udbud af efteruddannelse for designere i modebranchen med nye designmetoder til at fremme indblik i mere bæredygtigt design.
- 1.8 Danmark skal yde økonomisk støtte til indsamling, sortering og genanvendelse af ikke-genbrugelige tekstiler, herunder husholdningstekstiler, hullede sokker, slidt tøj/ uniformer, hvor reparation eller re-design ikke er muligt. Resultaterne skal klargøre og transformere branchen til en cirkulær fremtid, hvor "tekstilaffald" anses som en ressource.
- 1.9 Med inspiration fra Frankrigs EPR-politik skal der indføres producent/brandansvar, der indebærer enten fysisk eller økonomisk ansvar for indsamling, behandling og afskaffelse, efter produktets brugsfase er afsluttet. Sådant en politik skal bidrage til udvikling af cirkulære forretningsmodeller, innovative genanvendelsesløsninger samt gøre det holdbart og nemt at reparere designs og ikke mindst udvide genbrugsmarkedet.
- 1.10 Det bør overvejes, om det er muligt at etablere økonomiske incitamenter, der fremmer import af cirkulære produkter via f.eks. told eller særlige handelsaftaler. Det skal også gøres nemmere for danske cirkulære brands at kunne eksportere varer.
- 1.11 Investeringsstøtte til etablering og gearing af virksomheder med cirkulære forretningsmodeller og services til at facilitere omstillingen.

#2 Anbefaling: Der skal udvikles et pointsystem, der synliggør brandets indsats og opfyldelse af Cirkulær Økonomiske principper.

Formål: Et pointsystem giver en dokumenterbar praksis, som kan bruges i markedsføring for at støtte virksomheder samt slutbruger til cirkulær bæredygtighed. Initiativer skal give danske virksomheder pejlemærker, der hjælper dem til at navigere i samt fremme omstilling til en konkurrencedygtig og bæredygtig produktion og forbrug.

Pointsystemet kan udvikles med udgangspunkt i fem fokuspunkter af værdikæden; materialer, design, produktion, (gen)brug, genanvendelse og forretningsmodeller. Pointsystemet kan med fordel kobles på allerede eksisterende relevante certificerings-/mærkeordninger og kan udfylde eventuelle mangler i de eksisterende ordninger.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 2.1 Der skal etableres en ekspertgruppe med kompetencer indenfor materialer, design, produktion, (gen)brug, genanvendelse og cirkulære forretningsmodeller. Ekspertgruppen skal endvidere have den nødvendige indsigt i eksisterende certificerings-/mærkningsordninger, hvorfor inddragelse af brancheorganisationen samt andre brancheaktører er væsentlig. Ekspertgruppen skal under udviklingen af pointsystemet være i løbende kontakt med udvalgte brands, der kan give deres perspektiv på pointsystemets indhold.

CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

Følgende anbefales at vægte i pointsystemet. Listen er ikke udtømmende.

- Udvikling af bæredygtige og cirkulære designprincipper, herunder modulær design og multifunktionalitet.
- Brug af principper for cirkulære forretningsmodeller som udlejning, take-back og design-for-dissassembly. Malene Birger er et eksempel på hvordan en forretningsmodel omkring udlejning kan se ud. Forbrugeren har mulighed for at leje en beklædningsdel til en specifik lejlighed og returnere denne efter minimum en uges brug. Forbrugeren har derudover også mulighed for at beholde varen. En anden model hos Malene Birger består i, at forbrugeren ved køb af et nyt produkt har mulighed for at sælge samme produkt tilbage til virksomheden og modtage en rabatkupon på 60%. <https://rentthelook.bymalenebirger.com/dk/en/>
- Bæredygtig materialeanvendelse, hvor eks. mindst 50% af de materialer, der indgår i beklædningsdele, skal være GOTS, Fairtrade, Cradle-to-Cradle certificeret eller have anden relevant mærkning.
- Materialestrømmen udledes fra ikke-virgine råmaterialer, men f.eks. industriaffald eller forbrugsaffald. Brug af biobaserede materialer eller materialer med nedbrydelige egenskaber og monomaterialer bør anerkendes.
- Konkrete planer for produkters efterliv, herunder aktiviteter for salg/udlejning genbrug, reparation, re-design, og genanvendelse.
- Anvendelse af Zero Waste teknikker med strategi for minimering af produktionsaffald i klipningsfasen til næsten 0%.
- Prioritering af cradle-to-cradle-principper. Desuden skal virksomheden stræbe efter CO2-neutralitet og brug af 100% fornybar energi samtidigt. Derudover bør processpildet (i samarbejde med leverandører) i princippet være så rent, at det kan drikkes. Sidst skal virksomheden leve op til internationalt anerkendte standarder for social ansvarlighed.
- Igangsættelse af en upcycling proces hvor produktionsaffald eller særligt slidt forbrugsaffald kan indgå. Konkrete løsninger til, hvordan genanvendelse kan blive til en del af virksomhedens forretningsmodel, bør anerkendes.
- Strategi for reducere overproduktion gennem f.eks. stillingtagen til fleksibel produktion og lageropbevaring. Her bør fravælges store lagre og i stedet fokuseres på en vis grad af on-demand produktion.
- CØ-venlige services som gratis reparation eller fysiske/online workshops til forbrugeren om reparation på egen hånd. Brandet Aiayu tilbyder deres kunder en reparationsservice mod betaling. Her bedes kunden beskrive stederne, der kræver reparation og derefter returnere produktet til Aiayus hovedkontor i København. Gennem denne service er

CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

virksomheden med til at forlænge produktets levetid og hjælper samtidig til at sikre, at der ikke bliver købt et nyt produkt som erstatning, når nu det gamle i store træk virker.

- Frivillig aftale med branchen om at øge cirkularitet med evt. inspiration fra andre lande. I Storbritannien har WRAP leveret ændringer gennem frivillige aftaler med industrien omkring at øge indsamling og håndtering af affald i overensstemmelse med affaldshierarkiet. Indenfor modebranchen er der blevet udarbejdet en handlingsplan for bæredygtigt tøj (SCAP) 2020. Denne har til formål at forbedre indsamlingen og genbrug af tøj og tekstiler. SCAP har i øjeblikket over 80 underskrivere og tilhængere, der repræsenterer mere end 65% af Storbritanniens detailsalg efter volumen.

#3 Anbefaling: Der skal udvikles redskaber og midler, der hjælper den almindelige forbruger og storforbrugeren med at navigere i brand tiltag og udbud af cirkulære tekstiler.

Formål: Initiativerne skal bidrage til en mere bæredygtig forbrugsadfærd for mode- og tekstilprodukter. Virksomhedernes interesse i og motivation for at omstille sig til den cirkulære økonomi påvirkes af forbrugernes efterspørgsel. Således vil mere cirkulære indkøbs- og forbrugsvaner bidrage til en bæredygtig tekstil- og modebranche. Initiativerne vil sikre, at forbrugeren er tilstrækkeligt oplyst og har tilgang til den rette information, der er en forudsætning for at kunne træffe de bæredygtige valg.

Der er i dag så mange forskellige tiltag, og kommunikationen er så støjende for den enkelte forbruger, at det er svært at navigere i og træffe det rette valg. F.eks. har den store online platform Zalando et fokus på at tilbyde et bæredygtigt valg: https://www.zalando.dk/collections/nhsjk_4ITC6/. Her er det tydeligt, at hvert brand arbejder med forskellige tiltag og ordninger, som gør det til en jungle for forbrugerne at navigere i, og som kan have den uensigtsmæssige effekt, at forbrugerne opgiver at sætte sig ind i fordele og ulemper.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 3.1 Branchen bør i høj grad anvende blockchain, som er det mest optimale digitale værktøj for at udviske "green washing". Blockchain kan være med til at fremme bæredygtigt forbrug, fordi forbrugeren får mulighed for at spore varens "rejse" gennem hele værdikæden. Forbrugeren kan bl.a. få adgang til verificeret information om materialer, processer, produktionssteder og mennesker bag produkterne m.m.. På den måde bliver forbrugeren gjort opmærksomme på formålet med designet, hvor mange ressourcer, der reelt bliver brugt på ét enkelt produkt. Dette kan bidrage til større ansvarlighed indenfor forbrug, en større grad af vedligehold samt genbrug. Blockchain kan i høj grad bidrage til at "informere og uddanne" borgerne, der dermed kan træffe et mere bevidst valg, når de køber eks. tøj. Blockchain som digitalt værktøj kan desuden være med til at skabe en større grad af tillid mellem forbrugeren og virksomheden.

CØ MODE- OG TEKSTILANBEFALINGER

Ved åbent at kortlægge design og materialevalg, produktionssteder, distribution inkl. transport og lagervalg samt forklare valg og udfordringer kan forbrugerne følge hele værdikæden, hvilket er med til at skabe en tryghed hos forbrugeren og lade dem tage beslutninger på et oplyst grundlag. Denne åbenhed vil også skabe større muligheder for samarbejde omkring leverandørmuligheder og udfordringer. DanWatch udarbejdede i 2019 en analyse af, hvilke danske brands, der har åbenhed omkring leverandørvalg: <https://danwatch.dk/perspektiv/toejbranchen-hemmeligholder-i-stor-stil-hvor-deres-varer-bliver-fremstillet/> og det er ikke mange, som vil dele disse informationer. Det interessante er, at et mindre brand som Son of a Tailor er højt på listen.

- 3.2 Et pointsystem kan fungere som en fælles certificering for danske brands i deres kommunikation om cirkulære fremskridt over for forbrugerne. Det skal være af fælles karakterer, enkelt og nemt at forstå som forbruger. Dette kan anses som et navigationsværktøj, da det ikke kan forventes, at forbrugere har tilstrækkelig viden om de utallige certificeringer.
- 3.3 Udvikling af en håndbog, der forklarer betydningen af bæredygtige forbrugsvaner og miljøeffekterne derved. Dette dokument skal være gratis og offentligt tilgængeligt samt brugbart fra grundskolen og opefter. Heri oplyses om relevante forbrugsvaner som indkøb, brug (herunder pleje af produkter, vask og tørring samt energimærkning på relevante hvidevarer), genbrug, certificerings- og mærkningsordninger og lignende. Der bør fremlægges stærke anbefalinger til, hvor mange kg. tekstiler hver borger maksimum bør smide ud og købe (nye produkter) per år. På nuværende tidspunkt smides der 15 kg ud per indbygger per år, og det kan og bør nedsættes markant.
Der skal desuden være guideline til, hvordan man kan forlænge levetiden for produkterne, og hvordan god kvalitet defineres. Guide til hvor der kan købes genbrugstøj i stedet for nyt, og hvor samt hvordan brugt tøj kan sælges eller gives væk. Påvirkningen og reduktionen ved at forlænge - bruge tøjet flere gange skal forklares.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår / politiske initiativer:

- 3.4 Der skal tildeles vægt på cirkulære elementer i offentlige udbud. Offentligt indkøb skal sætte faste rammer for indkøb af klima- og miljøvenlige serviceydelser og produkter. Der skal udvikles et indkøbsnetværk i hele Danmark. Der skal arbejdes på at ændre EU's udbudsregler, så disse er mere i tråd med en cirkulær økonomi bl.a. med producentansvar efter udbudsperiode.

#4 Anbefaling: Der skal skabes transparens i den tekstile værdikæde.

Formål: Initiativerne skal sikre en gennemsigtighed i den tekstile værdikæde til fordel for branchen og dennes forbrugere. Ved at skabe høj transparens bliver der mulighed for at effektivisere værdikæden og maksimere forretningen.

Initiativerne skal hjælpe brands med at kontrollere værdikædens leverandører og give et indblik i hvorvidt, der er behov for yderligere tiltag for implementering af globale minimumsstandarder for ansvarlig virksomhedsadfærd. Igangsættelse af initiativerne vil ikke alene bidrage til at skabe reelle forandringer både i virksomheder og hele værdikæden, men også give forbrugere (og storforbrugere) væsentlig indsigt i branchen 'behind the scenes', hvilket betragtes som afgørende for et bæredygtigt forbrug.

Initiativer der kan gennemføres nu:

- 4.1 Blockchainteknologien skal anvendes, da der i branchen er adskillige aktører i forsyningskæden, hvor der er lav transparens og lav tillid mellem disse. Blockchain er adgangskortet til en gennemsigtig værdikæde, og gennemsigtighed i hele produktionskæden spiller en vigtig rolle i en moderne og bæredygtig produktion af tekstiler og tøj. Blockchain kan også "tvinge" samfundet til at overveje de miljøomkostninger og konsekvenser, der er ved tekstil- og tøjproduktion, idet forbrugere får adgang til al information om varens produktion. Ved større gennemsigtighed opfordres der også til større åbenhed mellem brands for at kunne udveksle udfordringer og muligheder i hele værdikæden.

Initiativer der kræver ændrede rammevilkår/ politiske initiativer:

- 4.2 Blockchain opstilles som et krav til branchens store og mellemstore spillere, for at branchen kan blive transparent. Desuden kan teknologien med fordel bruges af virksomhederne selv som et sporingsværktøj af produktet efter salg til forbrugere. Dette kan give information så som; om varen bliver smidt ud, gensolgt eller forbliver hos den samme kunde i mange år. Dette er viden, som kan hjælpe virksomhederne med at designe mere målrettet. Der eksperimenteres i øjeblikket i projektet "Bæredygtig produktion og sporbarhed af dansk design og produkter via blockchain" (bevilliget af Industriens Fond) med ca. 70 livstilsvirksomheder, hvoraf 15 får mulighed for at få lavet deres egen blockchain.
- 4.3 Danmark skal yde økonomisk støtte til teknologiudvikling og forskningsprojekter, der bl.a. omhandler udvikling af designprocesser til en bæredygtig fremtid. Der skal løbende i samarbejde med branchen kigges på interessante teknologiske muligheder for danske brands bl.a. upcyclingsmuligheder af materialer, tilbagetagning af noget af produktionen bl.a. via udviklingen syrobotter m.m..